

349

Harprecht, Arb.

De lege Salsicia pp.

44/56818

~~BIBLIOTHEK
DES
KONIGL. PREUSS.
OBER TRIBUNALS
ZU
BERLIN~~

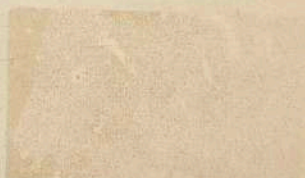

380144/56814(8)

55

375. n

Disputatio

DE
LEGE FALCIDIA: FIDEICOMMISSIS: ET CODICILLIS.

Quam,

. A. D.

SUB PRÆSIDIO

CLARISSIMI ET CONSULTISSIMI VIRI, D.

IOHANNIS HARPPRECHTI, V. I. D. ET
in illustri Tubingensium Academia Antecessoris ce-
leberrimi, Praeceptoris sui summè honorandi, ad

17. Iulij, privati exercitij gratia, hora
locog, solitis defendere
conabitur

IOHANNES CHRISTOPHORVS AB
Offheim.

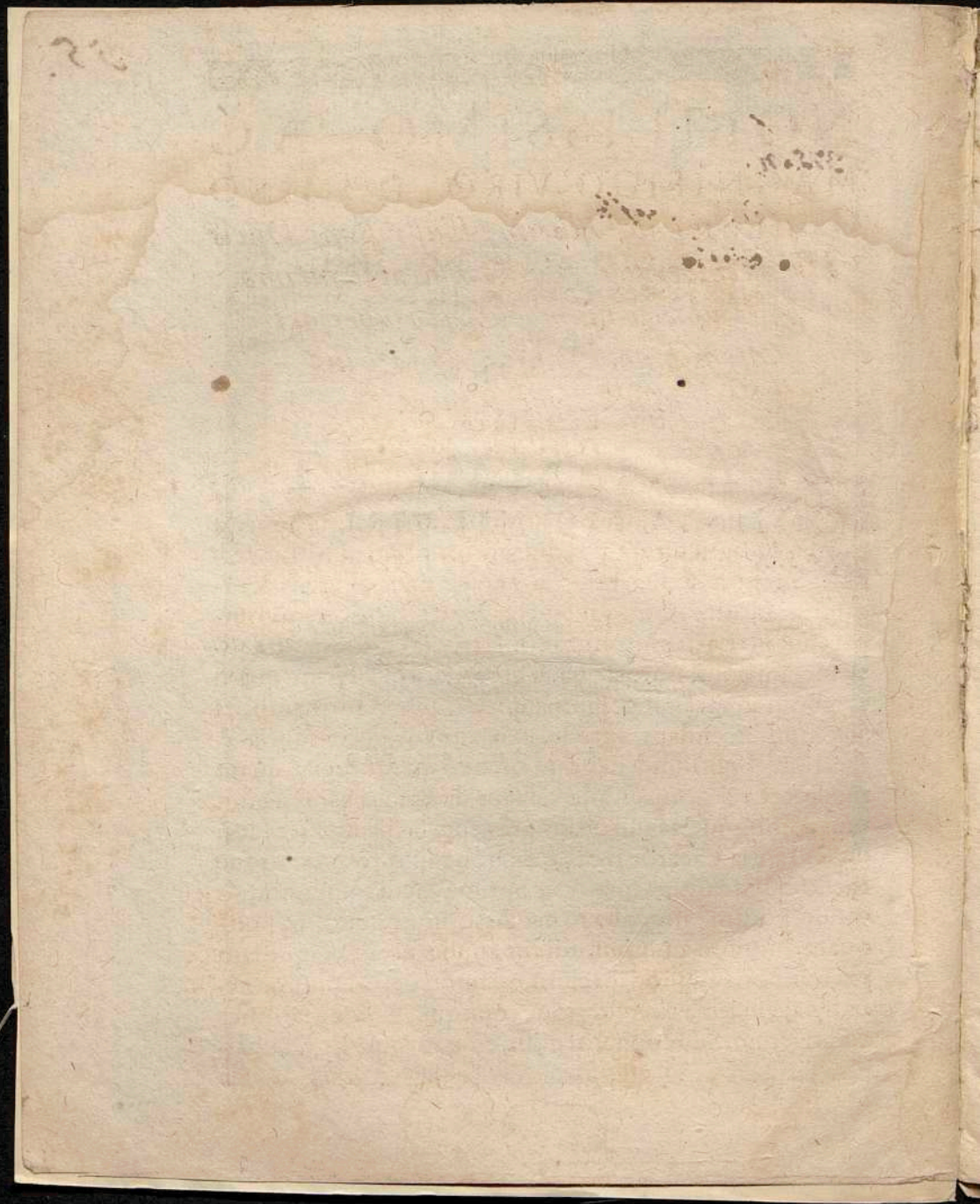

TUBINGÆ,

Typis Ioan. Kircheri, 1598.

Handwritten notes in the right margin, including 'XXX' and 'XXV'.

330

NOBILISSIMO, AC
MAGNIFICO VIRO, DOMINO
GÆDEONI *ab Ostheim: Illustrissimi Ducis
VVirtembergici, &c. Consiliario intimo,
& Tubingensium Præfecto superiori
dignissimo: Domino Agnato suo
summa obseruantia
colendo.*

 VEMADMODVM, VIR NOBILIS-
sime, Agnate charissime, tria potissimum ad
agriculturam requiruntur: solum nimirum fer-
tile, semen bonum, agri denique diligens, & ex-
quisita cultura: ita quoque ad solidam eruditionem com-
parandam tria ut plurimum conferre videntur: natura, si-
ve ingenij bonitas, doctrina, & exercitatio. Ceterum quam
exiguum in me sit ingenium (quod quidem ad quamlibet
artem addiscendam vim adfert maximam) licet probe per-
spectum cognitumq; habeam: nec etiam me fugiat, quam
mediocri vel potius nulla valeam doctrina: tamen cum
usus, omnium Magistrorum præcepta facile superet, atq;
de sententia Ciceronis ea, quæ bona sunt, exercitatione
meliora reddantur, quæ non optima, acui tamen aliquo
modo possint: non abs re me facturum putavi; si, post-
quam animum ad iuris studium applicauerim, eique iam
per temporis aliquod spacium, quamuis per exiguum, ope-
ram nauauerim, exercitationes quoque, & disputationes
adiungerem. Sed cogitanti mihi, cui nam potissimum haf-

);(

cc

ce studiorum meorum primitias dedicarem; te, siue debi-
ti obsequij erga te rationem habeam, siue beneficiorum
in me collatorum magnitudinem considerem, nemo ne-
que dignior, neque magis idoneus occurrebat. Nam tua
tanta, tum in me, tum fratres meos extant benemerita; ut
nisi vicissim grati aliquam animi significationem erga te
ederem: ingratitude haud iniuste insimulari queam.
Hoc igitur ut à me bono studio profectum est; ita, quin pro
tua insigni in me beneuolentia, cuius memoria gratissi-
ma, apud me perpetuò duratura est, vultu sereno sis ac-
cepturus, planè non ambigo. Quod superest; D E V M,
benefactorum omnium retributorem largissimum, ar-
dentibus votis oro, obsecroque; ut te quàm diutissimè su-
perstitem atque incolumem conseruare dignetur. Datum
Tubingæ, 12. Iulij, Anno CHRISTI, 1598.

M. ac N. T.

obseruantis.

Iohan. Christ.

ab Osth.

Dispu-

DE
LEGE FALCIDIA:
FIDEICOMMISSIS: ET
CODICILLIS.

Thesis 1.

V M olim L. 12. Tabularum libera esset legandi facultas, ita ut liceret vel totum patrimonium legatis erogare: post L. Furiam, & Voconiam, quarum neutra sufficiens ad rei consummationem videbatur, tandem L. Falcidiâ larâ eiusmodi licentia coarctata est. Idque in fauorem testatorum prouisum est: ne videlicet, herede ob nullum aut minimum lucrum hereditatem repudiante, intestati decederent.

§. 1. *Inst. h. t. L. 120. verbis legis. ibiq; Gæd. ff. de V. Sig.*

2.

Huius L. duo constituuntur capita. Primum concedit liberam potestatem testandi & relinquendi legata usque ad dodrantem. *a* Secundo cauetur, ut ultra dodrantem legare nemo possit: vel, si plus legatum sit, quarta pars legatis defalcetur: eamque heres non solum per retentionem, sed etiam rei vindicationem consequi possit. *b*

a *l. 1. ff. h. tit. ad L. Falcid. ibiq; Duaren. c. 1.*

b *d. l. 1. & l. penult. C. eod. VVesenb. in parat. h. Schneid. & alij Instit. h. in princ.*

3.

Et licet testantium gratiâ hæc Lex sit introducta: tamen etiam ab intestato locum habet, ut in mortis causa donationibus, & alijs ultimis voluntatibus.

*l. 15. l. 18. ff. h. l. 5. C. eod. l. ult. C. de donat. mortis causa.
Duaren. c. 5. h.*

4.

Imputantur autem in Falcidiam ea tantum, quæ iure hereditario capiuntur. *a* Et quidem antè deducendæ sunt funerum impensæ, æs alienum, preciumque seruorum manumissorum, quàm ratio L. Falcidiæ ineatur. *b*

*a l. 74. l. in quartam. 91. ff. hoc tit. Schneid. & VVesemb.
h. circa princ. Instit. num. 2. Duaren. c. 8.*

*b §. fin. Instit. h. l. in imponenda. 6. C. eod. l. penult. ff.
de religiof. & sumpt. fun. l. si seruus 33. cum l. sequenti. ff. h. t.*

5.

Cæterum quantitas hereditatis mortis tempore æstimatur: ita ut tam commodum, quàm incommodum postea contingens ad heredem tanquam dominum, non verò legatarium spectet.

*§. quant. Instit. h. tit. l. quod bonis. 15. §. quod auus. vers.
plane. l. cum quo. 56. in princ. l. in quantitate. 73. in princ.
ff. eod.*

6.

Cessat denique hæc Lex quibusdam in casibus. *i.* si testator quartæ detractionem expressè prohibeat. *a* *2.* si ea lege aliquid à testatore relictum sit, ne alienetur à legatario, eiusque successoribus. *b* *3.* in legatis ad pias causas relictis. *c* *4.* si heres scienter vel iuris errore integra legata soluat: *d* & modis quibusdam alijs. *e*

*a Authent. sed cum testator. C. hoc tit. Nou. 1. cap. 2.
in fin.*

b Authent. sed & in care. C. hoc tit. Nou. 119. c. 11.

c Authent. similiter. C. hoc tit. N. 131. c. 12.

*d l. error facti. 9. C. d. tit. l. error. 7. C. de iur. & fact.
ignor.*

*e puta si heres inuentarium non confecerit. d. N. 1 cap.
2. §.*

2. §. 2. *si legatum subtraxerit: si res hereditarias negauerit: si post iudicis decretum, intra annum voluntatem defuncti non impleuerit. saepe cit. N. i. c. i. §. i. c. 2. & c. 4.*

7.

Fideicommissa sunt dicta ex eo, quòd olim nullo iuris vinculo, sed tantum pudore seu fide eorum, qui rogabantur, continebantur; atque adeò in mero tantum heredis arbitrio positum erat, velint rem suæ fidei commissam exoluere, nec ne.

§. 1. *Inst. de fideicommiss. hered. quod tamen (cum inhumanum sit, fidem fallere. l. 1. ff. de pactis. quam testator secutus est) hodie immutatum est, per §. ult. Institut. de fideicommiss. hered.*

8.

Diuiduntur fideicommissa in uniuersalia & singularia. Vniuersalia sunt (de quibus tanquam dignioribus priore loco agendum) cum fidei committitur heredis, ut hereditatem alteri, aut totam, aut pro parte restituat.

l. 1. 2. 3. & 4. ff. ad S C. Treb. & tot. tit. Institut. de fideicommiss. hered. & t. seq.

9.

Fideicommissa relinquere ab ijs possunt, qui testamenti factionem, siue testandi ius habent.

l. 1. in princ. & §. hi quibus. ff. de leg. 3. l. Diui Severus. 6. §. penult. & l. consiciuntur. 8. §. Codicilli. ff. de iure Codicill.

10.

Et sanè relinquuntur fideicommissa tam ex testamento, quàm ab intestato.

§. 1. *ubi Schneid. Institut. hoc tit. l. 1. §. hoc autem. & l. recusare. 6. §. meminisse. ff. ad S C. Treb.*

Testamento fideicommissaria defertur hereditas, si quis recto iure prius sibi heredem instituat, eiusque fidei committat, ut alteri hereditatem istam restituat.

§. in primis. Instit. hoc t. de fideicommiss. hered. d. l. i. §. hoc autem. ff. ad S. C. Treb.

Ab intestato defertur hereditas fideicommissaria: si quis Codicillis, vel Epistola, vel Libello, aut nutu quoque heredem suum, vel testamento institutum, vel legitimum, aut honorarium rogat, ut alteri hereditatem restituat.

§. directo autem. Instit. de Codicil. Caius lib. 2. Instit. t. 7 in princ. l. conscribuntur. 8. ff. de iure Codicil. §. praterea intestatus. Instit. hoc t. l. & in Epistola. 2. 2. C. de fideicommissis. l. & sine scriptura. 5. C. ad S. C. Treb.

Planè fideicommissa relinqui possunt vel purè, vel sub conditione, vel ex certo die.

§. potest autem. vers. & liberum. Instit. de fideicommiss. hered. Vultei in princ. d. t. n. 11.

Si verò fideicommissum ab aliquo relictum neque scriptura, neque quinque testibus, vel omnino nullis probari possit, heresque perfidià tentus illud adimplere nolit: fideicommissarius illi, si prius ipse de calumnia iurauerit, iuramentum deferre poterit, ut aut iuret, nihil suè fidei commissum esse, aut si id facere recuset, ad solutionem teneatur.

§. fin. Instit. h. t. & l. ult. C. de fideicommissis.

Hinc in disceptationem vocari solet: utrùm heres iuramentū sibi delatum, fideicommissario referre possit? Et quam

quàmuis nonnullis affirmatiua arrideat opinio: ramen negatiua ut receptior, ita quoque legibus magis consentanea est.

Secundùm Mysing. n. 9. Schneid. n. 2. & VVesemb. n. 14. in d. §. finali. Inst. h. t.

16.

Porro circa modum restituendæ hereditatis duo Senatusconsulta facta sunt: Trebellianum & Pegasianum. Verùm Iustinianus sublato posteriore, omnem eius vim, ac potentiam in Trebellianum transfudit.

§. sed quia stipulati. Instit. h. t. ibiq. Interpretes.

17.

Quo SC. Trebelliano dispositum est: ut heres fiduciarius hereditatem adeat, eamque fideicommissario restituat: deductâ tamen quartâ; quam, licet à testatore expressum non sit, ipso iure retinere potest.

l. i. §. si heres ff. ad SC. Treb. d. §. sed quia. Inst. h. t.

18.

Quòd si heres fiduciarius hereditatem adire detrectet: officio iudicis cogitur adire, eamque totam absque quartâ (quam vulgò Trebellianicam appellant) detractione fideicommissario restituere tenetur.

Sæpe d. §. sed quia. Institut. h. l. 14. §. qui compulsus. ff. ad SC. Treb.

19.

Restituta itaque hereditate, tam commoda, quàm incommoda hereditaria inter heredem & fideicommissarium pro rata cuiusque portione diuiduntur.

d. §. sed quia. Instit. hoc tit. l. si eius. 64. §. si quis. ff. ad SC. Treb. ibiq. VVesemb. in paratit. n. 6.

20.

Ceterùm sunt nonnulli alij casus, quibus quartâ detra-

Etio locum non habet: si nimirum heres totam hereditatem scienter soluerit: *a* vel voluntatem defuncti intra annum à iudice definitum non impleuerit, &c. *b*

a *Authent. sed cum testator. §. item si. l. error facti. 9. C. ad l. Falcid.*

b *de quibus dictum supra thesi. 6.*

21.

Hæc de fideicommissis uniuersalibus: sequuntur singularia, quæ quia per omnia quo ad effectum legatis sunt exæquata: de illis hîc multa dicere superuacaneum videtur. Præcipua autem differentia in eo consistit: quòd hæc directis verbis, & immediatè: illa precatiuus, & mediatè relinquuntur.

l. 1. ff. de leg. & fideicommiss. VVesenb. in paratit. cod. num. 10.

22.

Accedamus igitur ad Codicillos: qui nihil aliud sunt, quàm ultima quædam voluntas minus solennis, coram quinque testibus declarata.

§. ult. Instit. de Codicill. & ibi in princ. num. 3. Schneid. l. ult. C. de Codicil. Cuiac. in parat. ff. & C. cod. Donellus lib. 7. commentar. cap. 18.

23.

Fiunt Codicilli respectu formæ duobus modis. Nam vel scripto fiunt, cum voluntas scribitur: vel sine scripto, cum voluntas imperfecta coram testibus, verbis nuncupatur. *a* Et quidem voluntas illa sine scripto declarata non minus valet, quàm scripta. *b*

a *l. ult. C. de bon. libert. l. generali. C. de sacrosanct. Eccles.*

b *l. ult. §. ult. C. de Codicillis. l. & sine s. C. ad s. C. Treb.*

Codi-

Codicillos facere possunt omnes, qui testandi ius habent. *a* Sed quæstionis est: an persona statuto testari prohibita, ut si minor 25. annis testamentum condere prohibeatur, Codicillos nihilominus facere possit? Affirmativam ut humaniorem, & æquiores amplectendam puto.

a *l. diui. 6. §. Codicillos is demum. l. conficiuntur. 8. §. 1. ff. de iure Codicil.*

b *Statuta enim strictè & propriè accipi debent, maximè cùm iuri communi derogant. Propriè autem appellatione testamenti Codicilli non veniunt. l. si idem. 7. C. de Codicillis. Deinde statutum & quodcunque ius aliud nouum correctorium, ultra casum, de quo agit, non est extendendum. l. precipimus. 32. in fin. C. de appell. authent. quas actio. C. de Sacrosanct. Eccles.*

Hic & illud quæritur: an fideicommissarius & legatarius in Codicillis testes esse possint? Nos negatiua sententiæ communiter receptæ standum arbitramur.

Vvesenb. in paratit. de testamentis. num. 11. argum. l. nullus. 10. ff. & l. omnib. C. de testibus. §. legatarijs. Instit. de testament. ibiq. Interpretes. Ioseph. Mascard. volum. 1. de probationib. conclus. 308. n. 7. ubi & alios citat.

Planè non solum testatores: sed ij etiam, qui ab intestato decedentes fideicommissum relinquunt, ius faciendi Codicillos habent.

§. non tantum. Institut. de Codicil. l. si quis. 3. ff. de iure Codicill.

Olim quidem Codicilliantes, vel post testamentum facti non valebant, nisi testamento fuerint confirmati: sed hodie nisi expressè reuocentur, ipso iure confirmari intelliguntur. *d. l.*

Licet verò Codicilli à testamentis discriminentur varijs modis: *a* præcipua tamen differentia, qua maximè à se inuicem separantur, hæc est: quòd hereditas in Codicillis neque dari, neque adimi, *b* aut conditio institutioni adijci, vel substitui directò, *c* ut in testamentis, potest.

a quos videre licet apud Roland. in tract. de Codicillis, in rubr. in quibus differ. & conuen. Testament. & Codicil.

b §. Codicillis autem. Instit. hoc tit. l. 2. in princ. C. eod.

c d. §. Codicillis. in fine. vide Donel. lib. 7. comment. c. 19.

An autem ad hoc, ut relicta in Codicillis debeantur, requiratur hereditatis aditio, valdè controuersum est? Vbi sciendum: aut factum esse testamentum, & tunc eo subsistente, ex testamento requiri aditionem: *a* aut factum non esse, vel factum quidem, sed non valere, & tunc necesse esse, ut ab intestato adeatur hereditas: alioqui relicta non debentur. *b*

a prædicta l. si quis. 3. §. fin. ff. de iure Codicil.

b l. 2. ff. de fideicommiss. libert.

Illud insuper adijciendum: relicta in Codicillis conditione ex lege, vel utili actione ex testamento peti, si Codicilli non fuerint testamento cõfirmati. Aliàs enim directâ actione ex testamento agi posse, probabilius videtur.

Mynsinger. & Schneid. in fine Instit. de Codicill.

Parerga.

1.

Statuta Laicorum, quando sunt contra libertatem Ecclesiasticam, Clericos non ligant.

Auth. cassa & irrita. C. de Sacrosanct. Eccles. cap. Ecclesia S. Maria. 10. de Constitutionib. ibique latè Panormitanus. Andr. Gail. libr. 2. observationum practicar. obseruat. 32.

2.

Consuetudo abrogat & emendat legem scriptam.

l. de quibus 32. §. 1. ff. de legibus. Everhard. Bronchorst. cent. 1. evayrio Cavōn, assert. 4.

3.

Iuramentum metu & vi extortum in foro conscientiae obligat: in foro externo non item.

Andr. Fachincus libr. 8. Controversiar. iur. cap. 102.

4.

Ambiguum vel obscurum pactum contra venditorem, stipulatorem, & locatorem interpretandum est.

l. veteribus. 39. ff. de pactis. l. Labeo. 21. ff. de contrah. empt. l. stipulatio. 38. §. in stipulationib. ff. de verb. obligat. l. in contrahenda. 172. ff. de reg. iur.

5.

Si quis compressam ab alio & vitiatam pro virgine duxerit: matrimonium rescindi nequit.

Latè

*Latè & eleganter VVesenb. in paratit. ff. de rit. nupt.
num. 8. Bronchorst. cent. 2. ἐναυτιοφανών, assert. 17.*

6.

Ad matrimonium contrahendum omni iure tam di-
vino, quàm humano, item ciuili & canonico, requiritur
de necessitate consensus parentum.

*Genes. cap. 24. & 28. Deuteronom. cap. 7. Exod. 22.
Thobie. 6. Ephesior. 6. §. 1. Institut. de nupt. can. 1. 30.
q. 5. can. non omnis. 32. q. 2. can. nostrates. 30. q. 5. cap. 1.
de desponsat. impuber. & cap. 3. Qui matrim. accusar. poss.
Coraf. lib. 1. Miscellan. iur. cap. 17. num. 6. & seqq. Ol-
dendorp. classe 4. action. 26. Duarenus ad tit. ff. soluto ma-
trim. cap. 2. Balduinus, Baro, Mauserus & Borcholt in d.
§. 1. Institut. de nupt. Idem Borcholt in tract. de gradib.
pag. 40. & plurib. seqq. plenè Ioach. à Beust de ma-
trimon. cap. 45. Bronchorst predicta
cent. 2. assert. 15.*

Τέλ. Ⓞ.

di-
ur

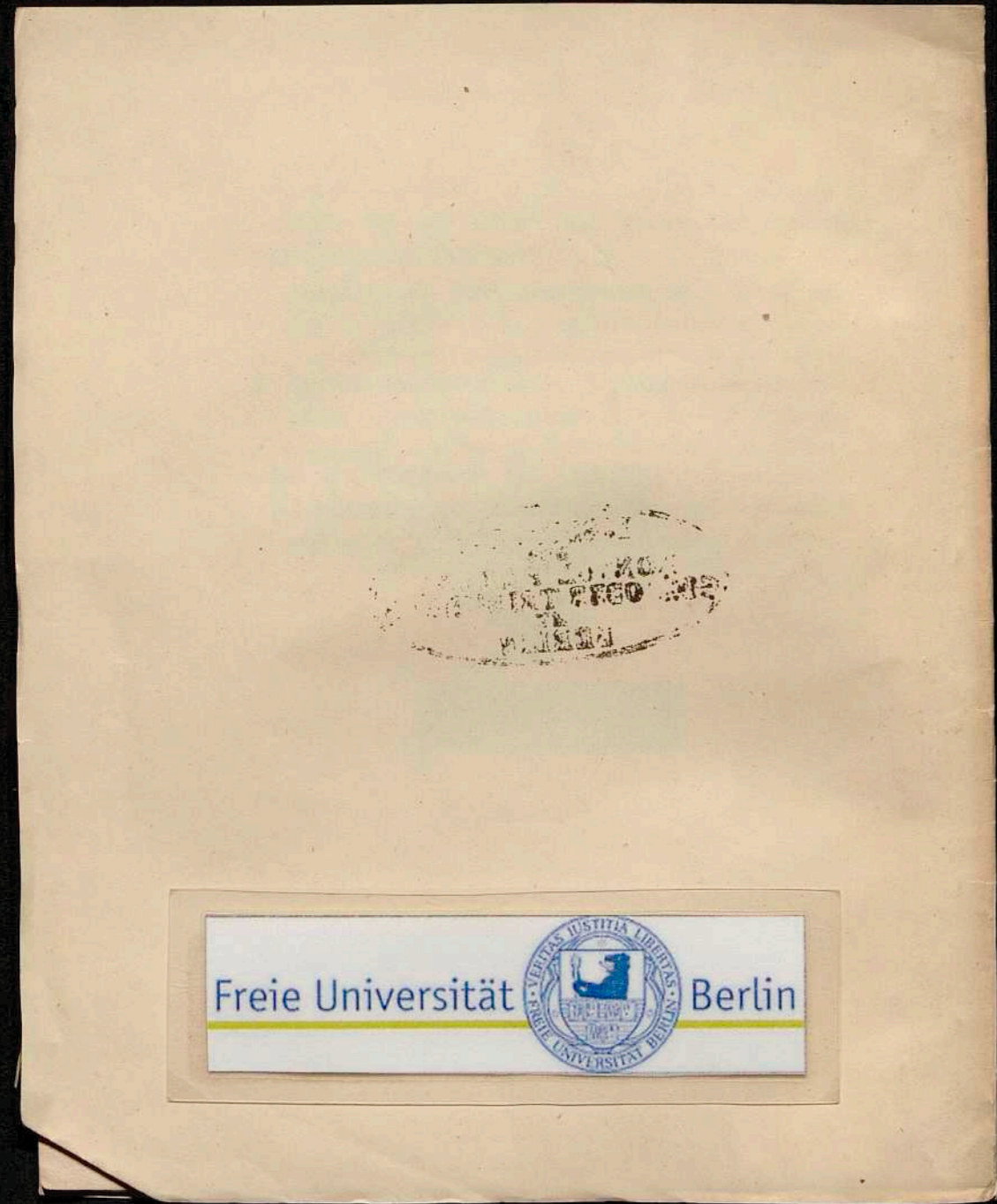
19 0373 721
1821

380/44/56818(8)

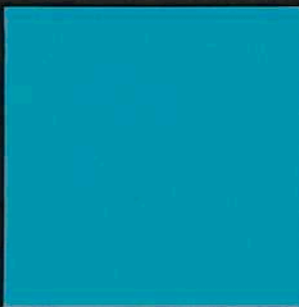
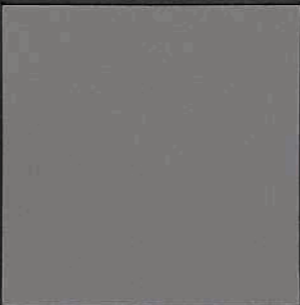
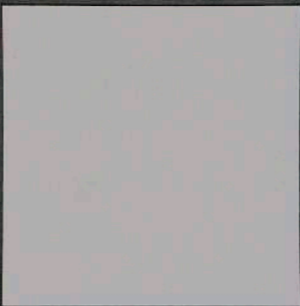
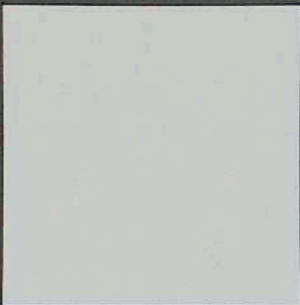
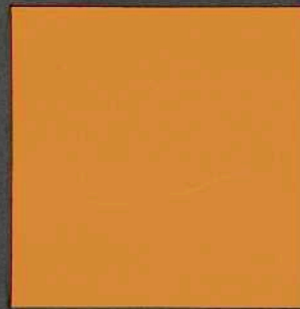
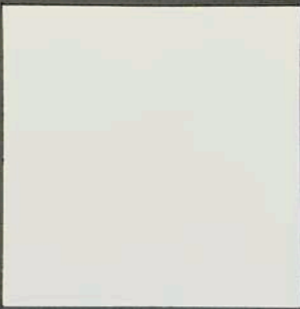
X13<4456818800018

RECEIVED
MAY 17 1904
U.S. DEPT. OF AGRICULTURE
WASHINGTON

x-rite

colorchecker CLASSIC

100% cotton